

OS PROBLEMAS DE CONDUTA

Introducción

Os problemas de conduta son comportamentos que rompen as normas de convivencia e deterioran o desenvolvemento persoal e social nos diferentes ámbitos: familia, escola, parque, barrio, etc.

A desobediencia, as rabechas, o negativismo, etc... constitúen parte dos trastornos de conduta máis habituais durante a infancia.

Son problemas que poden resultar moi perturbadores para os pais e as nais xa que supoñen un desafío á autoridade.

Estes problemas parece que van incrementándose, e a idade de inicio é cada vez más temperá.

O coñecido como Síndrome do Emperador describe a aqueles nenos que se constitúen como verdadeiros tiranos na súa relación cos pais. Son esixentes, intolerantes e poden chegar ate a agresión se se lles contraria nas súas demandas. Son nenas e nenos que non admiten un non.

Existen diferentes teorías e explicacións que teñen como base ben factores xenéticos ou ben a educación recibida. Hai quen pensa que a conduta destes nenos e nenas débese a que non son quen de xestionar ben as emocións. O certo é que estes factores inciden na conduta problema en distinto grao e de forma diferente en cada neno ou nena.

Grazas aos avances científicos sábese que, en determinados casos, as condutas disruptivas son consecuencia dun trastorno xenético ou neurolóxico e non sempre se pode explicar todo en termos da educación.

As nenas e nenos desobedientes

As nenas e nenos son obedientes se se someten sen protestar á autoridade dos adultos. Os nenos e nenas que non crean problemas, que se adaptan a todas as situación, nunca se queixan nin se rebelan... son ¡obedientes e bos!

En realidade, en moitos casos, os nenos rexeitan a autoridade porque esta se manifesta arbitaria, impositiva e sen razóns.

Segundo algúns autores, poderíase definir a conduta de desobediencia como: A negativa a iniciar ou completar unha orde realizada por outra persoa nun prazo determinado de tempo (5 a 20 segundos). Esta orde pode facerse no sentido de "facer" ou de "non facer", é dicir, de parar unha determinada actividade.

Os episodios de desobediencia poden formar parte dun desenvolvemento normal. Aos cinco ou seis anos hai maior incidencia. Haberá que ter en conta a frecuencia e

a gravidade das condutas para consideralas ou non normais.

Os nenos e as nenas non nacen desobedientes, a obediencia e a desobediencia son condutas que se aprenden aínda que a aprendizaxe sexa máis difícil nuns casos que noutrós.

Moitos nenos non obedecen ate que papá ou mamá lle repiten as cousas 7 ou 8 veces. Pasa todos os días en moitas casas. Por exemplo: papá, desde a cociña, grita unha orde: deixa a tablet e ponte a facer os deberes. Por suposto, a nena ou o neno segue facendo o que lle gusta sabendo que llelo van repetir varias veces máis e só, ate que escutan a papá que chega coma unha fera, é cando obedecen. O habitual é que nese punto o pai ou a nai estean moi enfadados, dicíndolle ao neno o malo que é e/ou o mal que se porta.

Nalgúns casos, a desobediencia, é unha forma de chamar a atención.

As nenas e nenos deberían obter máis atención por obedecer que por non obedecer.

Qué facer cando desobedecen

Falar co neno ou nena das situacións nas que non obedece e facerlle saber que a obediencia das mesmas terá consecuencias positivas e a desobediencia consecuencias negativas. Explicárselle, con claridade, o que fixo mal e suxerírselle que propoña que outras cousas boas podería facer.

Facer un rexistro, alomenos semanal, do número de veces e en qué circunstancias a nena ou o neno se nega a obedecer.

Elixir as normas que consideramos máis urxentes que obedezan

Que o neno saiba dos progresos no cumprimento da norma, transmitíndolle confianza en que pode conseguilo, e que se llo esiximos é porque sabemos que pode facelo.

Tanto as consecuencias que se derivan dunha conduta positiva coma dunha negativa deben ser proporcionadas e inmediatas á conduta, para que sexan efectivas. Utilizaranse, preferentemente, os reforzos positivos (por exemplo: felicitar inmediatamente despois de que a nena ou o neno faga algo bo, e sorprendelo, tan frecuentemente como sexa posible, xa sexa cun sorriso ou cunha loanza). Modificarase, o antes posible, calquera conduta negativa.

A esixencia a obedecer debe ser gradual. Comezar por cousas que lle sexan fáciles obedecer para que podamos premialo.

MARÍA AMPARO JIMÉNEZ DÍAZ. ORIENTADORA

Asociar a obediencia ás tarefas cooperativas "eu leo mentres ti fas as tarefas", "recollemos xuntos".

Dar ordes de forma adecuada. As ordes están referidas a normas e responsabilidades básicas. Deben expresarse como afirmación "Recolle os xoguetes do teu cuarto!", máis que como petición ou favor "Queres recoller os xoguetes do teu cuarto?". Non son eficaces os reproches e as discusións permanentes.

Debemos dar as ordes con seguridade e contundencia, cerca do neno ou da nena, mirándoo e asegurándonos de que nos está escuchando.

Se o neno non obedece, non ceder. Chamarlle a atención (máximo tres veces) e se aínda así non o fai, adoptar algunha das medidas que se expoñen a continuación:

1. Lembrar a norma ou responsabilidade.
2. Reprender, con boas palabras pero contundentes e explicarles como esperamos que actúe.
3. Sobre corrección: repetir o que non quixeron facer ou reparar o dano realizado.
4. Retirada de privilexios: suprimir temporalmente obxectos ou actividades agradables.
5. Retirar ao neno a un sitio aburrido, pero seguro e sen que pase medo, sen ningún estímulo. Poucos minutos deberán ser suficientes.

As rabechas

As rabechas son expresións reactivas coas que algúns nenos amosan o seu desacordo ou enfado nalgúnha situación concreta e normalmente cando está cos pais ou cos avós. As rabechas poden considerarse dentro da normalidade nun determinado período evolutivo (sobre os dous ou tres anos) e deberían ir remitindo a medida que medran.

Para algúns nenos, ter rabechas, supón unha forma rápida e eficaz para acadar os seus deseños ou antollos. As nais e pais saben que satisfacendo ao neno, este se calma inmediatamente e se evita o bochorno da pataleta, especialmente se están nun lugar público. Isto o que fai é perpetuar o problema.

É importante diferenciar se estas rabechas se producen ocasionalmente ou forman parte dun cadre comportamental máis extenso e con outras condutas problemáticas. Neste caso deberíase facer unha análise máis detallado das condutas antes de intervir.